Ч. 23. Прудентополіс, 3. червня 1920 Річник VII

„Праця“
Український просьвітний тижневник в Бразилії виходить в Прудентополи кождого Четверга.

Передплата в Бразилії:
Річно 8$000, піврічно 5$000.
Для Галичини річно 10 корон.
Для України 5 рублів.
Для Півн. Америки 2·50 дол.
Для Канади 2·50 дол.
Для Арґентини 6 пез.

ПРАЦЯ

„PRACIA“
Jornal semanal para os Ukrainos no Brazil.
Publica-se em Prudentopolis ás Quintas Feiras.

Дрібні оголошеня по 100 рс. від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошеня платить ся згори.

PRACIA
Prudentopolis
Paraná — Brazil

ВИДАВЦІ: Видавнича спілка.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руське ми серце і віра руська“. — З Рус. пс. Маркияна Шашкевича.

Ми Українці до скону
В нас є сила Козаків!

Одинока Українська Часопись у Бразилії.

Не розлучать нас пі море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Польська правда про Польщу.

Варшавський кореспондент ґазети польської »Курєр Львовскі«, в передовиці поміщеній в числі з 6. марта с. р. застановляється над вислідом, польської політики за останий рік і стверджує, що міжнародне положенє Польщі увійшло під сю пору в найкритичнійшу фазу, де належалобися говорити не про »небезпеки« і »втрати«, а про загроженнє підстав польської державности. Польща стоїть на вулкані. На цілій німецькій границі причаївся 70-міліоновий німецький народ, обхоплений жадобою відплати. Він погодився бодай на якийсь час, із втратами на заході, а звертає свої очі на схід, на Горішний Шлеск. Під впливом Німців деякі анґлійські круги є тої думки, що Польща не потрафить адмініструвати Горішним Шлеском і що зруйнує тільки — на шкоду цілого світа — його розвинений промисл.

Кромі сього що раз численнійші і живійші є голоси за ревізією версальського договору. За претекст береся відокремленє Америки однак можна предвидіти, що коли версальський договір прийде ще раз під наради, то з него нічо не останеться. Кошти сеї ревізії заплатить Польща Горішним Шлеском, так як поправки в першім трактаті заплатила вона Ґданьском.

Далі на південь стикається Польща з чесько-словацькою державою. Чехи ненавидять Польщу з приводу тешинського Шлеска і стремлять до спільної ...

ської допомоги вони не моглиби ся вдержати.

»Таке є наше положеннє по році істнування нашої республіки« — пише автор. — »Наша закордонна політика була за через сей час одною великою декламацією, кланянєм і дякуваннєм на всі сторони світа... З виїмкою Латвії, якої приязнь окупили ми впрочім Двинском і »польськими »інфлянтами«, не зискали ми ані одного народу з тих, які межують з нами на сході... Ми не потрафили заасекуруватись в ніодній із західних держав... Ми руководились через сей цілий рік настроями й декламаціями, яких фіналом є факт, що коли нам в часі заключення мира потреба як найбільше сили й поваги, наші приятелі говорять нам: Робіть що хочете, тільки памятайте, що ми вам помочі не дамо ніякої, хиба в останній хвилі скону«.

Стаття кінчиться словами: »Такі є овочі нашої дотеперішної закордонної політики, веденої дилетантами у Варшаві і делєтентами за кордоном; людьми, які не мають ніякої програми, які оперують старими методами і дуже лихим помічним апаратом. Якщо се в короткім часі не зміниться, будемо котитись по похилій площі, бо поражка держави зачиналася постійно пораженнєм в закордонній політиці.

* * *

Часопись »Святло«, яка почала виходити у Варшаві під редакцією А. Струґа містить в другому числі статейку, яку тут в перекладі подаємо:

»Наша преса є повна захоплен...

Возьмімо лише кілька примірів з обсягу наших відносин до Українців. Свого часу в грудні комунікат ґенерального польського штабу доніс, що наслідком порозуміння з українським урядом польське війско хвилево заняло Камінець Подільський.

Минуло два місяці... Поляки заборонили на українській території говорити і писати по українськи в урядових справах. Видано приказ перемалювати українські вивіски, а на їх місце поміщено польські. Заборонено носити військові українські відзнаки. Проголошено, що Камянець Подільський є повітом, який належить до Польщі. Заборонено видавати українські часописи.

Кождий чесний Поляк починає встидатись, коли довідується про такі факти.

Так виглядає сьогочасне: »За нашу і вашу вольносць«. Бо коли угнітаємо слабших сусідів, нищимо у них довірє до Польщі; коли сіємо в їх душах ненависть і жадобу пімсти то робимо собі ворогів, а душу польського народу затроюємо найстрашнійшою отруєю — затратою віри в ідеал свободи. Довкола Польщі творить ся ненависть а в Польщі усадовляється людий, що живуть тільки надужиттєм, насильством над слабшими.

А сього в Польщі так богато! Перестаньмо отже визволяти сусідів; вони радо зречуться нашої помочі. Подумаймо радше над визволенєм нас самих з пут підкупства капіталістичної анархії«.

* * *

...нам до пізнання про правдиве положенє Польщі. Виводять на світло денне те, як то Поляки, щоби змилити погляди світа, закривають своє лице маскою »братньої любови« (про яку то і бразилійські польські часописи так горячо розписувались) допускають ся таких вчинків, що і неодин явний ворог, поганин повстидавбися.

Загальні вісти.

Ювилей Масарика.

Начальний отаман Петлюра вислав привітну телеграму з приводу 70 літних уродин през. Чехословаччини Масарика. В телеграмі підчеркнув його ролю, як борця і творця самостійної чеської республики і його прихильне і дружне відношення до Української Народної Републики.

Міністер закордонних справ А. Лівицький зложив іменем української місії в Варшаві привітання від Ради Народніх Міністрів.

Нові арештування в Ірляндії.

Ледви випустило правительство 68 політичних вязнів, а вже зачалися нові переслідування. Населення дуже збентежене тим що 15. цвітня перед полуднем цілі військові відділи переводили ревізії по домах і арештували около 100 людей. Незабаром одначе всіх, кромі 5, випущено на волю.

Того самого дня рано забито 3 особи підчас стрілянини в місточку Милтавн Мелбей, в повіті Клер. Кажуть, що в цю справу вмішана поліція і військо.

Турецькі націоналісти плянують нову державу.

Мустафа Кемаль Паша, провідник турецьких націоналістів, задумує заложити нову турецьку державу Анатолії, як про це сповіщають з Малої Азії до ґазети „Там“ в Парижі. Він мав проклямувати королем нової держави Князя Джемаль Еддіна, а сам зістав президентом міністрів і міністром війни.

Аліянти остерігають Німеччину.

ніструвати Горішним Шлеском і що зруйнує тільки — на шкоду цілого світа — його розвинений промисл.

Кромі сього що раз численнійші і живійші є голоси за ревізією версальського договору. За претекст береся відокремленє Америки однак можна предвидіти, що коли версальський договір прийде ще раз під наради, то з него нічо не останеться. Кошти сеї ревізії заплатить Польща Горішним Шлеском, так як поправки в першім трактаті заплатила вона Ґданьском.

Далі на південь стикається Польща з чесько-словацькою державою. Чехи ненавидять Польщу з приводу тешинського Шлеска і стремлять до спільної границі з Росією через Підкарпатє й Галичину.

На цілім східнім фронті від Камянця по Полоцк тягнеть ся боєва лінія. Всюди має Польща ворогів, могучих або попираних могучими державами, а приятелів таких мізерних, що самі без поль-

Стаття кінчиться словами: »Такі є овочі нашої дотеперішної закордонної політики, веденої дилетантами у Варшаві і делєтентами за кордоном; людьми, які не мають ніякої програми, які оперують старими методами і дуже лихим помічним апаратом. Якщо се в короткім часі не зміниться, будемо котитись по похилій площі, бо поражка держави зачиналася постійно пораженнєм в закордонній політиці.

* * *

Часопись »Святло«, яка почала виходити у Варшаві під редакцією А. Струґа містить в другому числі статейку, яку тут в перекладі подаємо:

»Наша преса є повна захоплень про висвольну ролю, яку має сповнити Польща супроти своїх сусідів на сході. Старий повстанчий клич »За нашу і вашу свободу« кидається на всї сторони, причім одначе ніхто не звертає уваги на се, що сей клич звучить тепер гіркою іронією в устах Поляка.

ли угнітаємо слабших сусідів, нищимо у них довірє до Польщі; коли сіємо в їх душах ненависть і жадобу пімсти то робимо собі ворогів, а душу польського народу затроюємо найстрашнійшою отруєю — затратою віри в ідеал свободи. Довкола Польщі творить ся ненависть а в Польщі усадовляється людий, що живуть тільки надужиттєм, насильством над слабшими.

А сього в Польщі так богато! Перестаньмо отже визволяти сусідів; вони радо зречуться нашої помочі. Подумаймо радше над визволенєм нас самих з пут підкупства капіталістичної анархії«.

* * *

Ось так пишуть сі, котрим добро свого народу лежить на серці і предвиджуючи неминучу загибіль своєї вітчини в такому ході їхньої політики. Не щадять острих критикувань, звернених супроти своїх власних політиків, які в своїй захланній загонистости і не думають оглядатись поза себе, а тимсамим дають они

Ледви випустило правительство 50 політичних вязнів, а вже зачалися нові переслідування. Населення дуже збентежене тим що 15. цвітня перед полуднем цілі військові відділи переводили ревізії по домах і арештували около 100 людей. Незабаром одначе всїх, кромі 5, випущено на волю.

Того самого дня рано забито 3 особи підчас стрілянини в місточку Милтавн Мелбей, в повіті Клер. Кажуть, що в цю справу вмішана поліція і військо.

Турецькі націоналісти плянують нову державу.

Мустафа Кемаль Паша, провідник турецьких націоналістів, задумує заложити нову турецьку державу Анатолії, як про це сповіщають з Малої Азії до ґазети „Там" в Парижі. Він мав проклямувати королем нової держави Князя Джемаль Еддіна, а сам зістав президентом міністрів і міністром війни.

Аліянти остерігають Німеччину.

Представники Франції, Англії, Італії та Бельгії внесли спільну осторогу до німецького правительства, що воно мусить виповнити всі зобовязання у версальському договорі, після дотеперішних плянів. Таксамо має німецьке правлїння здавити всілякі бунти, инакше аліянти здержуть висилку харчів.

Новий бунт в Берліні.

Тутки прийшло донесення, що 16. цвітня вибух в Берліні новий бунт комуністів і що на вулицях прийшло до боротьби.

М. Гоголь.

Тарас Бульба.

(ПОВІСТЬ).

5)

Богатьом з них все те не значило нічого і здавалось не багато чим міцнійше як добра горівка з перцем: але иншим обридали врешті сї безупинні прочухани, й вони тікали на Запороже, коли вміли найти дорогу і коли їх не переймили по дорозї. Не дивлячись на те, що Остап Бульба почав старанно вчити льоґіку й навіть богословє, він ніяк не міг захистити себе від лоз. Природно, що те все мусїло запекти й засталити вдачу, якою визначали ся козаки. Остап уважав ся одним з найлїпших товаришів. Він рідко коли проводив бурсацькою ватагою в походах на чужий сад або город, але за те він перший ставав під стяг відважного бурсака, ніколи, в жаднім випадку, не зрадив своїх товаришів; ніяким побоями не можна було привести його до зради. Він давив у собі сурово инші почуття, крім війни і гуляння; бодай про инше й не думав. Він був щирий з рівними. Він був добрий у такій мірі, в якій можна було бути при його вдачі і в тодїшний вік. Його зворушили дуже сльози нещасливої матері, й тілько се одно почутте бентежило його і в задумі хилило його голову.

Його молодший брат, Андрій, мав чутя живійші, наче більше розвинені. Він учивсь охотнійше і без тої натури, з якою звичайно береть ся тяжка і дужа вдача. Він був більш вигадливий за свого брата, частійше проводив у досить небезпечних походах, і деколи, дякуючи хитрим видумкам, викручував ся від кари, тогдї як його брат Остап, відложивши як кажуть, попеченіє скидав з себе свиту й лягав на долівку, і не надумуючи просити ласки. Він теж горів жадобою лицарських подвигів, але в його душі будили ся й инші почуття. Потреба любови сполахнула в ньому живо, коли йому минуло вісїмнайцять лїт, і все частійше почала жіноча постать з'являтись в його палких мріях; слухаючи фільозофічних диспут, він бачив її що хвилини: свіжу, чорноску, ніжну. Перед ним без упину виринала її ясна, туга грудь, ніжна, прегарна, гола рука; навіть її одежа, що облїплювала її дівочі але дужі члени, дихала в його мріях якоюсь невимовною розкошею. Він пильно ховав перед товаришами ті зворушення палкої, молодечої, душі бо в той вік уважало ся соромом і нечестю для козака думати про жінку і любов, не бувши в битві. Загалом, останнїми роками він рідше виступав провідником ватаг, за те частійше бродив денебудь в самотнім закутку Київа, що тонув у вишневих садах, з яких визирали низенькі хати на вулицю. Иногдї він заходив і на вулицю аристократів, в нинїшнім старім Київі, де жили українські й польські пани і де доми були побудовані з деякою вибагливостю. Раз якось, коли він забавив ся, на нього трохи не наїхала коляса якогось польського пана, і візник із страшенними вусами, що сидів на козлах, шмогнув його таке добре батогом. Молодий бурсак закипів: з безумною сміливостю ухопив він своєю лужою рукою за заднє колесо і задержав колясу. Але візник, боячись заплати, нагнав конї; вони сїпнули, — й Андрій, що встиг нащасте, вкопити руку, заорав носом прямо в багнюку. Незвичайно дзінкий і гармонійний сміх розляг ся над ним. Він підвів очі і побачив в вікнї красуню, якої ще зроду не бачив: чорноку й білу як сніг, осяяний раннїм румянцем сонця. Вона сміялась від усеї душі, і той сміх надавав яскраво-сліпучу силу її чарівній красї. Він остовпів. Він дивив ся на неї, зовсїм забувшись, і не самохіть згортав з облиця болото, яке ще гірше його замазувало. Хто була ся краля? Він хотів дізнати ся у двірнї, що купою в богатих убраннях стояла за ворітьми, обступивши молодого кобзаря. Але двірня, побачивши його замазану пику, підняла його на сміх і не дала ніякої відповіди. Врешті, він таки дізнав ся, що то була дочка ковенського воєводи, що приїхав не на довгий час до Київа. Таки другої ночі він з питомою бурсацькою смілостю перелїз через паркан до саду, виліз на дерево, що розложило вітти аж на на дах дому; з дерева перелїз на дах і димарем пропхав ся просто в опочивальню до красунї, яка в той час сидїла перед свічкою і виймала з вух свої дорогі сережки. Вроллива Ляшка так злякалась, побачивши нечайно перед собою незнакомого чоловіка що не могла вимовити слова; але помітивши, що бурсак стоїть з потуленими очима й не сміє рукою ворухнути, пізнавши, що се той самий, що гепнув ся на її очах на вулиці вона знова зайшла сміхом. До того в чертах Андрія не було нїчо страшного, навпаки: він був дуже гарний собою.

Вона сміялася від душі довго забавляючись ним. Красуня була доволї вітрогонна, як Ляшка; але очі її, очі чудові, пронизливо-ясні, кидали погляд довгий як вічність. Бурсак не міг ворухнути рукою, немов звязаний в мішку, коли дочка воєводи підійшла до нього, поклала йому на голову свою блискучу дідему, повісила на губи йому сережки й надїла на нього серпанкову, прозору шемизетку з фестонами, шитими золотом. Вона убирала його й робила з ним безліч дурощів з свободою дитини, якою визначають ся вітрогонні Ляшки й яка ще дужче бентежила бідного бурсака. Він був смішний

Дальше арештовано 3 військових офіцерів і 3 цивільних людей за змову проти правительства. Їм закидається, що вони хотіли викликати спільну револьту „націоналістів і комуністів“ проти теперішнього соціялістичного правительства.

Остре непорозуміне між Латвією і Польщею.

Заява нового польського посла до Латвії, що Польща не уступить з латиських земель, викликала домагане преси і публики, щоби відкликати міністрів і сейчас опустити спірну територію.

Польсько-латиське непорозуміне, що повстало так несподівано, уважають тут тісно злученим із латисько-російськими мировими переговорами. На случай, як московська мирова конференція признає справедливі права Латвії до Летгалії, про що нема сумніву, тоді дуже пошкодиться польському бажанню переняти суверенність над всіми територіями з 1772 року. Латиські дипльомати думають, що се є власне причиною, чому Польща поспішилась заявити, що вона не визнає латисько-російського мира.

Польща хоче мира з Росією.

Польський міністер закордонних справ, Патек, прибув до Відня в дорозі до Сан Ремо. Він хоче вияснити мировій конференції ситуацію Польщі і просити конференцію о дозвіл заключити окремий мир з совєтською Росією, бо Польща не може поносити фінансових тягарів мобілізації армії.

Міністер Патек заявив, що між польським робітництвом і селянством незвичайно шириться большевицька агітація.

Д'Анунціо орґанізує союз поневолених.

Гаврило Д'Анунціо сформував Анти-Союз Держав, що буде зватись „Союзом Фюми“ і буде складатись з елементів меньшости поневолених народів усіх держав. Він скликує до Реки конференцію на 15. мая. Сподіваються делеґатів з Єгипту, Ірляндії, Туреччини, Персії, Чорногори, Угорщини і Індії.

Лев Кохницький, міністер закордонних справ у правительстві Д'Анунція, сказав: „Ми включимо до „Союза Фюми“ усі народи, котрих мирова конференція віддала під обцас инших народів“.

Амбасадори при Ватикані.

Слідуючи держави мають своїх окремих послів при Апостольській Столиці:

Арґентина, Австрія, Базарія, Бельгія, Болівія, Бразилія, Чілі, Колюмбія, Коста Ріка, Франція (щойно тепер) Англія, Гондурас, Нікарагуа, Голяндія, Парагвай, Польща, Португалія, Прусія, Росія, Сан Домінго, Сан Сальвадор, Еспанія, Уругвай, Венецуеля, Фінляндія, Чехословаччина, Україна, Угорщина, Литва, Лотвія, Румунія і Греція переспрявляють щойно в справі конкордату, а з Болгарією договір ще не викінчений.

З польських злочинів в Галицькій Україні.

Я звісно Ляхи, напавши на Галицьку Україну, викинули всіх українських студентів з львівського університету.

Потім заборонили Науковому Товариству ім. Т. Шевченка отворити приватні українські університецькі курси.

Опісля заборонили також науковому Товариству Петра Могили отворити [illegible]

Польська „власть“ післала своїх ріжкатих жовнірів до українського будинку Ставропігії, які не пустили українських студентів на їх виклади.

Отсе наслідки того позволення „заняти Східну Галичину по Збруч для успокоєння краю“, яке дали польським опришкам ті аліянти, що так вміли красно голосити, що боролись проти неволі а за свободу.

Майно ОО. Василіян у Варшаві.

Власність Українців (гр.-кат. церкви властиво оо. Василіян) є ціла парцеля від ул. Медової до Подвальної. При Медовій 14. є церква, не меньша від Ставропігійської у Львові (подібно будована). З боку церкви два доми 3-поверхові, де мешкає тепер вірменський архиєп. Теодорович зі Львова, Скульскі і ще кількох польських ксьондзів. Поміщається тут також якесь польське товариство. За церквою є три домики партерові. — При Подвальній ч. 15. є 2-поверховий дім чотирокутний. Коли в 1876 р. Москалі скасували унію, тут держали старших уніятських священиків, доки вони не повмирали. Останнній варшавський Василіянин помер 1918 р. В сім домі був рівнож московський поліційний „участок“. — По прогнанню Німців зробили Поляки з сього дому (значить з части василіянської посілости від Подвальної) „Музей Народови“ і віддали під заряд маґістрату; часть василіянської власности від Медової віддали Поляки архиєп. (тепер кард.) Каковському, а сей віддав церкву і доми під заряд архиєп. Теодоровича. Сей василіянський дім сповняє ще й таку функцію, що стався прибіжищем наших дорогих історичних памяток. Ґен. Лістовскі, ще в червні 1919 р. видав розказ зібрати з усіх церков все історично вартісне і сам все зібране привіз до сього „Музею Народового“. Зібрав богато уніятських рукописів, друків і папірусів. — Василіянський монастир у Варшаві був в стислім контакті зі славним монастирем в Супраслі.

Архиєп. Теодорович засів у василіянській церкві і ніяк не хоче позволити навіть колинебудь відправити Сл. Б. Внедовзі по вигнанню з тієї церкви о. Філяса, Теодорович викинув намісні образи і царські та діяконські врата. При кінци лютого 1920 р. розпорядив архиєп. Теодорович, щоби з василіянської церкви викинути цілий іконостас і престол. Виконав се його секретар, військовий капелян зі Львова р.-кат. кс. Карковскі Францішек, який так як й Теодорович мешкає у василіянськім б. монастири зараз біля василіянської церкви. Викинено іконостас, престол і старинні деякі гр.-кат. образи і відвезено до міністерства внутрішних справ при ул. Фредри, а звідси опісля перевезено се (якийсь Москаль підкупив) до православної церкви на Празі. Тепер Теодорович поставив якийсь образ при стіні і доставив широку „трапезу“ та ще й проповідальницю і має готовий новий костел. Та не міг і не може всего затерти. Сею церквою заінтересувалися Англійці. — На церкві (Медова 14) є напис над дверми (московська) „Збудована 1783 р.“ „воєдинілася“ 1876 р. І. Яваря (січня) то є тоді як і Холмщину „православили“ Москалі.

Що то єсть Польща.

Кацапська „Правда“ містить допись з Праги, в якій коротко подана [illegible]

Хто панує тепер в Польщі? Ніхто і всі, иншої відповіди годі дати.

Єсть у Варшаві польський Сойм, є міністерства, урядники, але ніхто не знає що має робити, а коли щось зробить, то дивується ціла суспільність і його найблищі товариші. Кождий робить, що сам хоче, не питаючи нікого.

Варшава існує для себе, поодинокі провінції і господарують знова окремо, ніхто нікого не слухає.

Скликано Сойм для уложення конституції, але до тепер ще нічого не зроблено в тім напрямі, Сойм поділився на партії, котрі себе взаїмно поборюють і через те неспосібні до ніякої праці. Наслідком цего Сойм стратив всяке значіння межи народом.

Тимчасом в краю поширяється анархія перекупства, голод, безробіття, тиф і инші негуги. Орґанізуються банди розбишаків, злодіїв, процвитає пачкарство, значить торговля контрабандою по надзвичайно високих цінах.

Всі ті пороки ведуть Польщу просто в пропасть, а тимчасом правительство фантазує про границі з 1772 року, значить думає про Польщу „од моржа до моржа“.

Межи селянами і робітниками доходить майже до війни і соціялістичні ґазети грозять селянам пімстою за те, що вони не хочуть дати робітникам збіжа і инших харчів.

А урядники? Ті тимчасом крадуть, що лише вдасться, щоби переховати на чорну годину. Вони самі не вірять в свою державу і надіються, що вона незабаром розпадеться, а їм треба ратувати жінку і діти.

Навіть і в армії ломиться вже дисціпліна і межи ними поширяється большевицька паґанда.

(Оттак пишуть кацапи, щирі приятелі Поляків).

Ратунку!

В львівських часописях читаємо таке:

З усіх сторін краю доходять нас голоси розпуки. В письмах до редакції, в устних донесеннях, в приватних розмовах довідуємось перераж[illegible]ючі вісти про пошести, які ширяться в нашому краю.

В гірських околицях та на Поділлю — всюди лютують пошести, лютує голодовий тиф, черевний, пятнистий та поворотний тиф, чорна віспа та всякі инші пошести забирають кождого дня десятки й сотки жертв.

На приклад доносять нам, що в долинському повіті в деяких місцевостях кождого дня відбуваються десятки похоронів!

В инших повітах, особливо на Поділлю, не ліпше, коли не гірше.

В деяких селах хати стоять цілком порожні, бо всі мешканці — цілі родини зі службою — забрав голодовий тиф.

Родини вимирають — часом лишиться одно-двоє безпомічник дітей, якими нема кому занятися, бо родичі та вояки вимерли, а сусідів також нема.

Особливо Гуцульщина — та Гуцульщина, яку оспівували поети — марно гине. В одному з попередних чисел нашого часопису ми помістили крик розпуки населення, що замешкує наші гори.

Гуцульщина вигибає!

Ратунку! Ратунку — кличуть нещасні мешканці з усіх сторін нашого довголітною війною винищеного [illegible]

[illegible] ласте за життя та здоровля вам [illegible] го [illegible]ення!

Киньте на бік „політику“, кинь[illegible] нізацію „голдів“ „меморіялів“ та „[illegible] а киньтеся всіми силами на поміч [illegible] ним масам!

Видобудьте всю свою енерґію, ви[illegible] всі средства, щоби дати людям пом[illegible] бі, ліках і одіжі — коли справді [illegible] вам на серці життя цего населення!

Чи се не конець сві[illegible]

По всі часи були люди цікаві, коли [illegible] де конець сьвіта. Ріжні ріжно соб[illegible] рили. Ляктанцій клав сесю хвилю [illegible] 436, — Реґіомонтан на 1588 — Мел[illegible] на р. 1680, а в X. віці у цілій Евр[illegible] ли всі того переконання, що конець [illegible] недалекий. Та те все лиш ворожба. [illegible] наступить, ніхто не може знати, і х[illegible] нувшого року часописи розписували[illegible] се — „Праця“ не згадувала о тім. [illegible] за про се, бож сам Христос говорит[illegible] дня, ні години не знає ніхто, ані [illegible] Ангели, тільки один Небесний Отець.

Деякі познаки подає нам св. Письм[illegible] котрих можна буде пізнавати; деякі [illegible] жуться при кінци світа, а декотрі вж[illegible] показуються.

З сих теперішних воєн, пошестий, [illegible] коїв, большевизму, анархії, котрі теп[illegible] нують, можна заключити, що ми що [illegible] зближаємось до кінця. Все, що тепер [illegible] перед нашими очима, насуває нам [illegible] про кончину міра сего. Всюди діють[illegible] ва, трони перевертаються, пануючі с[illegible] на бідаків, репортери ґазетярські [illegible] володарями міліонових мас, учені зни[illegible] побожні тратять віру, атеїсти-безбо[illegible] стають вірними св. Церкві — одним с[illegible] все іде на відворот.

У тім страшнім хаосі опинилася [illegible] Церква Христова. Пірвана филею р[illegible] ханих людських умів мчить стрілою [illegible] більшого розцвіту і світової слави, [illegible] обезсилення.

Возьмім лиш під розвагу Церков п[illegible] ку в поневоленій Галицькій Україні, Її в[illegible] духовеньство, епископат та приглян[illegible] що там виробляють християне, кат[illegible] Поляки, сьвітські й духовні власти з [illegible] родом рівнож християнським, католи[illegible] лише греко-українського обряду, з иер[illegible] щеньством і епископами. Сї християн[illegible] толики зі своїми властями духовними [illegible] чать той бідний нарід український-кат[illegible] кий. Низші рабують, а старші кажут[illegible] бувати; низші крадуть, а старші к[illegible] красти; сї католики з мечем і огнем [illegible] на спокійний нарід, шоб забрати йому [illegible] власну землю, а власти духові благ[illegible] влять своїми руками і не лиш, що с[illegible] лоті епископські крести віддають на с[illegible] тівске діло, але і молитву уст своїх.

Що се значить, як не се, що дияв[illegible] панував у тій християнській суспіль[illegible] духовенсьтві! Чейже правдивий христ[illegible] видячи таку неправду не скаже, що с[illegible] Христовий, а навпаки мусить сказати, [illegible] той народ не має крихітки духа Хрис[illegible] го і католицького. Які наслідки з тог[illegible] ходять, що Клер польський, епископи [illegible] сять бити, мордувати, красти, палити, [illegible] ти свого сусіда, християнин. Кожд[illegible]

обцас инших народів".

Амбасадори при Ватикані.

Слідуючі держави мають своїх окремих послів при Апостольській Столиці:

Аргентина, Австрія, Баварія, Бельгія, Болівія, Бразилія, Чілі, Колюмбія, Коста Ріка, Франція (щойно тепер) Англія, Гондурас, Нікарагуа, Голяндія, Парагвай, Польща, Португалія, Прусія, Росія, Сан Домінго, Сан Сальвадор, Еспанія, Уругвай, Венецуеля, Фінляндія, Чехословаччина, Україна, Угорщина, Литва, Лотвія, Румунія і Греція переспрявляють щойно в справі конкордату, а з Болгарією договір ще не викінчений,

З польських злочинів в Галицькій Україні.

Я звісно Ляхи, напавши на Галицьку Україну, викинули всіх українських студентів з львівського університету.

Потім заборонили Науковому Товариству ім. Т. Шевченка отворити приватні українські університецькі курси.

Опісля заборонили також науковому Товариству Петра Могили отворити подібні наукові курси.

По тих заборонах, львівські Українці, ратуючи українську школу перед ляцьким розбоєм, постановили отворити наукові курси з рамени старого Ставропігійського інституту.

Однак Ляшня і сим разом показалась тоюсамою злочинною Ляшнею.

Вона заборонила українські виклади українській молодіжи на українській землі.

порядив архиєп. Теодорович, щоб з ліянської церкви викинути цілий іконостас і престол. Виконав се його секретар, військовий капелян зі Львова р.-кат. кс. Карковскі Францішек, який так як й Теодорович мешкає у василіянськім б. монастири зараз біля василіянської церкви. Викинено іконостас, престол і старинні деякі гр.-кат. образи і відвезено до міністерства внутрішних справ при ул. Фредри, а звідси опісля перевезено се (якийсь Москаль підкупив) до православної церкви на Празі. Тепер Теодорович поставив якийсь образ при стіні і доставив широку „трапезу" та ще й проповідальницю і має готовий новий костел. Та не міг і не може всего затерти. Сею церквою заінтересувалися Англійці. — На церкві (Медова 14) є напис над дверми (московська) „Збудована 1783 р." „восоєдинілася" 1876 р. І. Яваря (січня) то є тоді як і Холмщину „православили" Москалі.

Що то єсть Польща.

Кацапська „Правда" містить допись з Праги, в якій коротко подана характеристика Польщі. Читаємо там:

Трудно преставити собі, що тепер діється в Польщі. Там слідні події, що годі їх як слід витолкувати собі: чи вони походять зі звироднілости, чи з передсмертних судорогів польської держави чи запоморочення всіх польських політиків.

Польська держава — це якась дивовижна мішанина анархії деспотизму, безграничної, розпустної свободи і не виданого рабства.

всюди лютують пошести, тиф, черевний, пятнистий та поворотний тиф, чорна віспа та всякі инші пошести забирають кождого дня десятки й сотки жертв.

На приклад доносять нам, що в долинському повіті в деяких місцевостях кождого дня відбуваються десятки похоронів!

В инших повітах, особливо на Поділлю, не ліпше, коли не гірше.

В деяких селах хати стоять цілком порожні, бо всі мешканці — цілі родини зі службою — забрав голодовий тиф.

Родини вимирають — часом лишиться одно-двоє безпомічник дітей, якими нема кому занятися, бо родичі та вояки вимерли, а сусідів також нема.

Особливо Гуцульщина — та Гуцульщина, яку оспівували поети — марно гине. В одному з попередних чисел нашого часопису ми помістили крик розпуки населення, що замешкує наші гори.

Гуцульщина вигибає!

Ратунку! Ратунку — кличуть нещасні мешканці з усіх сторін нашого довголітною війною винишенсго, виреквірованого, обрабованого та кровю й сльозами напоєного краю!

Ратунку кличуть всі наші села, місточка, й міста. Нещасні їх мешканці гинуть на ріжного рода пошести, особливо на голодовий тиф.

Хліба, бараболь, ліків, одежі та обуви, — недостає всім, всім без виїмку, чи хлопови чи міщухови!

Дайте хліба, приходіть з помочию ви, що маєте сьогодня керму правління в нашому нещасному краю, ви, що сьогодня відпсві-

родом рівнож християнським, католи лише греко-українського обряду, з ієр щеньством і епископами. Сї християн толики зі своїми властями духовними чать той бідний нарід український-кат кий. Низші рабують, а старші кажу бувати; низші крадуть, а старші к красти; сї католики з мечем і огнем на спокійний нарід, шоб забрати йому власну землю, а власти духові бла влять своїми руками і не лиш, що св лоті епископські крести віддають на се тівске діло, але і молитву уст своїх.

Що се значить, як не се, що диявол панував у тій християнській суспільн духовенсьтві! Чейже правдивий христ видячи таку неправду не скаже, що с Христовий, а навпаки мусить сказати, той народ не має крихітки духа Хрис го і католицького. Які наслідки з того ходять, що Клер польський, епископи сять бити, мордувати, красти, палити, ти свого сусіда, християнина. Кождий проживе, то побачить, що они відчуют ру Божу на своїй шкірі. А бо і се: сьв. Отець клав кардинальські кап на три польські голови, питає: Чи се да, що говориться про велике терпіне раїнців у Сх. Галичині? Сї достойник льські заперечили, що се цілковита лох там Поляки з Українцями обходяться найліпше. Правда колись вийде на ве тепер де є дух правди, дух істини ве вних достойників Церкви польської?

Коли Українці взяли керму в Сх. Г чині, взяли в неволю кільканайцять св

з розкритим ротом і нерухо вдивлений в її сліпучі очі. Стук що почув ся в ту хвилю коло дверий, злякав її. Вона звеліла йому сховати ся під постіль, і скоро тільки несупокій минув ся, покликала свою горничну, полонену Татарку, приказала їй вивести його обережно в сад і звідтіля виправити через паркан. Але на сей раз нашому бурсакови не пощастило ся: сторож пробудив ся і порядно засягнув його по ногах, а двірня, що збігла ся, довго товкла його вже на вулиці, поки не вносли його швидкі ноги. Після сього було дуже небезпечно проходити біля дому, бо двірні у воєводи було чимало. Він зустрів її ще раз в костелі: вона запримітила його й дуже мило усміхнула ся як до давнього знакомого. Він бачив її на швидку ще один раз відтак ковенський воєвода виїхав, і замість гарної чорноокої Ляшки виглядала з вікон якась груба морда. От про що думав Андрій, звісивши голову й потупивши в гриву свого коня.

А тимчасом степ уже давно приняв їх у свої зелені обійми, й висока трава, обступивши, закрила їх, тільки чорні козацькі шапки мигали між її колосям.

Братя! Памятайте всегда, за бідні сироти, та при кождій нагоді збирайте лепти на сю ціль!

ЛЮБІ ДІТИ ЧИТАЙТЕ СЕ, АЛЕ КІЛЬКА РАЗ І ЗАДЕРЖІТЬ СЕ В СВОЇЙ ПАМЯТИ.

6)

Та чи на раді був який зрадник чи що а тільки, гетьман Потоцький прочув про те і звелів замкнути Хмельницького у льох. Та Богданови пощастило ся утекти і в 1647 році в грудни прибув на Запороже,

Добре приняли Запорожці Богдана, радо відозвали ся на його думку визволити нарід український з неволі, але мало було сили, треба було ще спробувати Татар перетягти на його сторону. Діждав ся Хмельницький весни та й поїхав у Крим кликати Татар на поміч, взявши з собою старшого свого сина Тимоша. А Запорожці, поперебиравши ся старцями та кобзарями, розсипали ся по всій Україні закликати нарід до повстаня. Люди заворушили ся й тисячами почали збігати ся на Запороже, а Хмельницький тимчасом і Татар з собою привів: дав йому хан кримський одного мурзу (нібя генерала) Тугай-бея з ордою. Якже наступило 22. цьвітня — вирушив Хмельницький на повстане з усею своєю силою татарською і козацькою.

А польський гетьман Микола Потоцький післав проти Хмеля сина свого молодшого Степана. Зі Степаном пішов ще, так званий, польський гетьман Калиновський. а реєстрові козаки ішли проти своїх братів під проводом Барабаша та Кречовського. Звелів Степан, молодий гетьман, реєстровим козакам Дніпром плисти, а сам суходолом рушив.

Хмель стояв на річці Жовті Води. Обгородив ся возами, вози посковував ланцюхами; татарський табор стояв опоодалік. А як надплили реєстрові казаки, вийшов до них Хмельницький і почав говорити: — Братя! Проти кого ви йдете? На кого стріляти збираєтесь? За кого груди свої підставляєте? На нас ідете, що хотять волі свому народови, а обстаєте за вашими гнобителями! І дійшли ті слова до серця козаків і всі вони, як оден муж, стали по стороні Хмеля.

Хитро-мудро взяв ся за діло Хмельницький: як зачув уже, що наближаєть ся польське військо, вислав частину своїх козаків до близького Чорного Ліса і велів їм там повикопувати ями, поп бувати дерева, повалити дубину — взагалі такого наробити, щоб і сам „той" нічого не розібрав. Тугай-Беєви велів обскочили зі своїми Татарами Поляків з заду, а сам вийшов з козаками наперед просто війська.

Ой і не дві ж то хмари серед яс неба зустрічають ся — то Хмель Бо з польським військом до крівавого сходить ся. Одні встали за волю — за неволю, одні встали за правду — гі за неправду.

Вдарили козаки на гетьманів — і гнула ся польська сила. А тут з'зад закурило, як засвистіло, як загалакал е Татари наскочили. Збили з двох рін Поляків, нема їм куди дівати ся до Чорного Лісу. Біжать вони до Чор Лісу, а там — батечки ж мої!... І дер сами валять ся і в ями коні падають, зверху козаки з Татарами лущать. Баг Поляків погинуло, сам Потоцький взятий в неволю, а з ним Сапіга, Чар цький і вся-уся старшина польська значна!

— Отсе вам, панове, за те, що не тіли з козаками у злагоді жити. Кр вам були жиди-збійці, як Запорожці-л лодці, то от тепер і маєте. — Так го рили козаки.

Гей-гей-гей! Підняв голову Хмель цький по Жовтих Водах та ще й вле підняв. А ще вище довело ся підня як виступив проти него сам керо гетьман Микола Потоцький разом з М ртином Калиновським та під Курсу розбив їх обох Хмельницький так, що ліпше й не треба. Взяв у полон сам гетьманів Миколу Потоцького та Марти

ників польських. Щож робить наш мученик князь нашої Церкви, Митрополит Шептицький? Пише письмо до керми української і просить, щоби їх випустили. Ряд узглядняє і вволяє бажаннє свого провідника духовного і випускає усіх польських священиків на волю. Наш Митрополит вернувши з неволі російської, попав в другу неволю, в котрій і досі позістає. Не вільно Йому виїздити, не вільно виходити, не вільно Йому вглянути особисто між тих, котрих Йому Бог повірив. Ану, хто з польських достойників вставився за Ним? Певно, єсли не пошкодив — ніхто не поміг. Чи се є дух Христовий?

А ту в Бразилії, як поводить ся Поляк католик, з Українцем католиком? Вистарчить глянути в зад пару літ, а побачить ся що в них нема духа Христового.

Не буду згадувати, що чулось за слюби, або иньші назви, а от се згадано. Лучилось мені раз бути в одній оселі, де Українці мають капличку, а Поляки єї не мають. Здибав ся з польським сьвящеником, котрий всегда, посіщаючи свої овечки, правив богослуженє в школі, де не лиш що рідко коли діти вчились, але се був приют танців і всего подібного, стрілянича, та і так говорю. Чи не лучше булоб правити Вам Отче богослуженє в українській каплиці? На диво одержав таку відповідь: „мій нарід не піде до української церкви, бо уважає єї за шизматицку". От і дивне і боляче почути, але правдиве. А чомуж той нарід так засліплений, що навіть сего не знає, що і ми єсьмо католиками.

Пригадуєсь мені, як то раз було свято Йордан в одній місцевости. На сю процесію йшов весь нарід християнський у старому краєви, іде і в Бразилії. Польський священик замикає двері в костелі, та викрикує простацьким способом: „Я вам тут воду посвячу, а не годиться вам брати участи в рускім (українськім) водосвятію."

Много подібного навелобся, тай кожда кольонія знайшлаб подостатком фактів.

А в північній Америці не видиться сего? Возьмім часопись „Polak w Ameryce". Що за цікаві там були дописи за наш нарід, за наш обряд! Треба знати, що се часопись католицька і писав статті сі священик польський.

Возьмім часописи польські в Бразилії. Не глядім вже на дописи „Polaka" — „Swit-a" — їм ніхто не буде дивуватись, але на примір така „Gazeta Polska". Від ч. 13. почавши всегда щось причіпить нашим духовним — священикам. Що за їдь, що за злоба, що за глупота! Не знаєсь річи, не знаєсь обставин, а виписуєсь нісенітниці. Зі змісту видко, що се пишесь, а властиво друкуєсь з намови якогось посіпаки, а що найбільше дивно, що редактором єї — се ніби польський священик.

Чогож дивуватись, що виступають сьвітські, коли нині виступають сі, що не повинні, а що найбільше без всякої підстави, не розуміючи річи.

Коли на се глядиться муситься сказати, що дійсно царство антихриста зближаєсь. Слуги на поготовлю, але суть між ними і такі, котрі повинні з ним стати до борби, а не йому помагати.

Той сам.

Чи пили Ви коли каву з української фабрики?
Зайдіть до Григорія Кушніра кольонія Шавієр да Сільва — Папандуа С. Катаріна.
Там дістанете: каву палену найліпшої якости — без домішок ароматичного запаху в фабриці „ІТАЙО".
Kuchnir Gregorio Colonia Xavier da Silva corr. Papanduva S. Catharina.

Адвокат
Dr. TRASYBULHO LINS-FILHO,
у Прудентополи.
Принимає всякі справи цивільні, гандлеві, кримінальні. Виготовляє інвентарі, арроляменти і прочі всякі справи входячі в обсяг адвокатури. Ітересанти най удають ся до п. Вас. Лопатюка. Памятайте о сім, що всякі справи предкладаєте в українській мові.
Канцелярия містить ся:
Hotel Victoria — Prudentopolis.

Позір! — Позір!
ЛІНІЯ ІВАЇ І ОКОЛИЦЯ!
Linha Ivahy — Prudentopolis — Parana.
ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ.
Поручаю всім Українцям мій новоотворений склеп. Найдешевші товари споживчі, знаряди до ужитку домашнього. Купую збіже герву і всякі продукта кольонія-льні. Чого Вам потреба, купите і будете вдоволені. Жаден Українець не може оминути, а іти до свого Українця.
Alexandre Martynec.
Ivahy — Prudentopolis — Parana.

Найбільший український склеп в Прудентополи
Василя Войтовича.
Продаєть ся по ціні умірковaній. Одинока фірма, яка вдоволить Вас за Ваші гроші! Вступіть і переконайте ся, бо то не коштує нічо.
Більший вибір найріжнороднійших материй, наймоднійших кольорів касеміри, коців, готових убрань, чисто-вовняних пал, полотна, хусток, стяжок, капелюхів соломяних і сукняних, ниток до шитя, вишиваня і ручних робіт, зимових шалів, перфум, перфумованого мила, скла, начинь кухонних, зеліза, машин до шитя, пороху, шроту, фугетів, славної пасти „Фаворіта" і шнурівок; книжок, та приборів шкільних.
НАПИТКИ КРАЄВІ І ЗАГРАНИЧНІ.
На складі завсїгди: хміль, олій до фарб, сьвічки мільові, а подостатком муки найліпших марок, соли грубої, меленої і рефінованої столової; Sal Glauber, Sal amargo, нафти, тютюну, рижу, цукру, фарини кукурузяної і мандьокової, фасолї, кави зернятами, незрівнаного смаку паленої і чай з Індий.
Завсїгди сьвіже насїнє.
Продаю всім, з моєї власної цегольні ЦЕГЛУ, яку узнано за найміцнійшу, найлекшу і найпрактичнійшу до мурованя; ЧЕРЕПИЦЮ: витревалу, найменьшої ваги, а найсильнійшу. Скуповую на велику скалю герву та иньші краєві продукта.
Посідаю велике і рівне подвірє на заїзд, а на случаї потреби просторий, супокійний нічліг.
Wasilo Wojtowycz
Prudentopolis, Paraná, Brazil.

зголоситься на адресу секретара товариства, п. Василя Лопатюка. Члени товариства мають першеньство. Поданя приймаєсь до дня 15. червня с. р.

Допись.

Хвальна Редакциє!

Прошу помістити ось сих кілька слів з нашої оселї Іраті.

В нашій оселї признаючись щиро до сього часу гаразду не було. От, як всюда брак єдности, тай і в нас се приймалось. Много було перепон, тай много з нас самих сї перепони ставили. Нині за Божою помочию, ми сї перепони повалили. Дух єдности вступив, та в єдности ми бачимо, що много, а много можемо доказати. В єдности ми збудували гарний дім. Він сам доказом, що єдність будує, не згода руйнує. В єдности ми заснували товариство, в єдности школа почалась. Діточок дякувати Богу ходить звиж 40, але і є надія, що і єще прийдуть. От і в єдности хоть на чужій землици ми чуєм сч щасливі, тай можемо всегда до чогось дійти.

То в нас так, але тої єдности нам треба єще і до чогось иньшого. Коли читаємо чи то нашу часопись „Працю" чи американські гати собі гуртом там, до такої помочі вимагає справа. Склеп громадський є одна із спільних дій. Але на самім склепі не стало. Всі справи, які дотикаються громади, і яких одна людина зокрема не може зробити, каразінці хочуть зробити гуртом. І одна з найсеріознійших справи є боротьба з саранчою, з жучками, що псують збіже, з темнотою і т. д.

Інформації, які я подав ще в минулім році що до нищення саранчі в ріжних краях і ріжними способами, ті інформації не досягли бажаної цїли. Багато українських кольоністів зверталось по тій адресі, що я дав, але надарма: не діставали того, чого хотілось. Причину урядовці завше подавали одну: немає бензини через брак призначеного на те гроша. Vassoura de fogo яко головний інструмент при знищенню, була в великім числі зложена в куті, але без бензини вона не мала ніякої вартости. Таким чином у кольоністів пропав рік, а урядова інституція не оправдала довіря, яке на неї покладали.

Тим часом саранча є, перелітає по Парані і можливо, що загостить знов на ту чи инчу кольонію (коли не на всі!), коли прийде свій час.

От перед тим страшним гостем і хочуть

бороба. Правда, що для цього треба сооре-rore, робити гуртом, але я сподіюся, що не все-ж ми будемо ходити самопасом, а колись візьмемось до такої гуртовної роботи. І чи не пора?

В. Куц.

P. S. У нас тепер деякі члени роблять досвіди з новим средством на мурахи, що ходять попід землю і спритно ховають свої гнізда. Коли вийде добре, я про те напишу.

В. Куц.

Неграмотність Московщини.

Як в Московщині нарід інтересується новими подіями, свідчить про це факт, що найбільше ґазети столичні не мають навіть пів міліона читачів. Чотири найбільші большевицькі ґазети, (бо иншим не дозволено виходити) печатаються в такій скількости примірників: »Правда« — 150.000, »Красная Ґазета« 170.000, »Деревенская Комуна« 66.000, »Ізвестя« 53.000.

Треба знати, що й на Україні був і

сопись католицька і писав ста-
щеник польський.

Возьмім часописи польські в Бразилії. Не глядім вже на дописи „Polaka“ — „Swit-a“ — їм ніхто не буде дивуватись, але на примір така „Gazeta Polska“. Від ч. 13. почавши всегда щось причіпить нашим духовним — священикам. Що за їдь, що за злоба, що за глупота! Не знаєсь річи, не знаєсь обставин, а виписуєсь нісенітниці. Зі змісту видко, що се пишесь, а властиво друкуєсь з намови якогось посіпаки, а що найбільше дивно, що редактором єї — се ніби польський священик.

Чогож дивуватись, що виступають сьвітські, коли нині виступають сі, що не повинні, а що найбільше без всякої підстави, не розуміючи річи.

Коли на се глядиться муситься сказати, що дійсно царство антихриста зближаєсь. Слуги на поготовлю, але суть між ними і такі, котрі повинні з ним стати до борби, а не йому помагати.

Той сам.

З Бразилії.

Др. Епітасіо Пессоа президент бразилійскої републики обходив дня 23 м. м. день уродин. Много, а много желань одержав так з краю, як з заграниці.

Дня 23. с. м. обняв уряд в С. Сальвадор новий президент Др. Нестор Ґомес.

Доходять вісти, що в Куяба (Матто Ґроссо) сподіються вкоротці вибуху революциї.

В Рійо народилась дитина, без язика. Тою калікою заопікуєсь Др. Moncovo Filho.

В Багії побито редактора дневника »Нога«.

Дня 13. червня зачинаєсь пятидневна місия в українській Парохії Ivahy (Calmon). Кождого дня буде голоситись чотири наук місийних і катехизація для дітий. Науки будуть голосити ОО. Василияни з Прудентополя.

Місцевий народ і дооколичні поселенці повинні старатись, щоб скористати з сеї нагоди, та повинні старатись. щоб не опустити ані одної науки.

ДО ЧЛЕНІВ ТОВ. „УКРАЇНИ“.

Подаєсь до відома, що клюб український в Прудентополи отвираєсь з днем 12. липня. Хтоби хотів взяти уряд „бутикінера“ най

Калиновського, а з ними 80 душ великої високої польської шляхти і весь табор польський, тисячі возів, золота й гроший без числа.

Засіяла нова зоря над Україною! Щось вільне широке вливало ся в груди кождого. Пробудили ся надії на краще, свобідне житя — і славне, преславне стало імя Хмельницького на Україні.

Хвальна Редакциє!

Прошу помістити ось сих кілька слів з нашої оселі Іраті.

В нашій оселі признаючись щиро до сього часу гаразду не було. От, як всюда брак єдности, тай і в нас се приймалось. Много було перепон, тай много з нас самих сі перепони ставили. Нині за Божою помочию, ми сі перепони повалили. Цух єдности вступив, та в єдности ми бачимо, що много, а много можемо доказати. В єдности ми збудували гарний дім. Він сам доказом, що єдність будує, не згода руйнує. В єдности ми заснували товариство, в єдности школа почалась. Діточок дякувати Богу ходить звиж 40, але і є надія, що і еще прийдуть. От і в єдности хоть на чужій землици ми чуєм ся щасливі, тай можемо всегда до чогось дійти.

То в нас так, але тої єдности нам треба еще і до чогось иньшого. Коли читаємо чи то нашу часопись „Працю“ чи американські українські часописи то бачимо, що в старому краєви біда. Біда, біда, а передовсім на нашій батьківщині в Сх. Галичині.

Та голод і холод, а до того ріжні переслідуваня з сторони наших „приятелів“. Порадити в тім не можемо, але можемо помочи. Ми мали вже ріжні складки, а навіть чи не кождий складав лепту ва фонд оборони, але еще здалоб ся помочи. Одиниця не в силі, але всі в єдности много, а много поможуть. Та в нас та сама кров українська, що і в них, та коли нас не спонукає, то гляньмо, що они много добра зробили. Они бились за свою неньку, они сиділи по вязницях, они терпіли ріжні наруги за справу сьвяту, тому ми поможім. Не збіднїємо, але тим способом поможемо, та призбираєм собі більше надгороди і в Бога і в людий.

Іван Лукавий.

Жертви
на бідних у Галичині.

С. Круз (мун, М. Маллет).

По 5$ жертвували: Еміліян Попович, Петро Мізга, Філярет Мізга, Андрій Козань, Дмиро Михайлишин, Іван Поліщка.

По 2$: Максим Попович, Василь Палка, Григорий Красник, Василь Дмитерко.

По 1$: Теодор Чорнобай, Сава Козань, Софія Попович, Стефан Козань, Григорій Бойко, Теодор Березовський, Петро Шевчук, Данило Стельмах, Никола Бойко, Теодор Мізга, Максим Семків, Клим Петрик. Василь Бойко 600 р.

Разом: 50$600.

Ще про саранчу.

(Ухвала каразинської кооперативи з дня 2-го мая.)

Слово „кооператива“ є слово латинське, означує спільну працю. Coopergare по латині означає робити гуртом. А чи то буде гуртовний склеп чи гуртове воження землї — то ріжниці не робить. Даю це поясненя он для чого:

Я в горі поставив, що справа про саранчу є ухвала каразинської кооперативи. Де хто здивується: що є спільного між кооперативою і саранчою? Отже є. Каразинська громада взялась „coopergare“, себ то помазбіже, з темнотою і т. д.

Інформації, які я подав ще в минулім році що до нищення саранчі в ріжних краях і ріжними способами, ті інформації не досягли бажаної цїли. Багато українських кольоністів зверталось по тій адресі, що я дав, але надарма: не діставали того, чого хотілось. Причину урядовці завше подавали одну: немає бензини через брак призначеного на те гроша. Vassoura de fogo яко головний інструмент при знищенню, була в великім числі зложена в куті, але без бензини вона не мала ніякої вартости. Таким чином у кольоністів пропав рік, а урядова інституція не оправдала довіря, яке на неї покладали.

Тим часом саранча є, перелітає по Парані і можливо, що загостить знов на ту чи инчу кольонію (коли не на всі!), коли прийде свій час.

От перед тим страшним гостем і хочуть заздалегіть забезпечити себе члени каразинської кооперативи.

Головна основа ухвали полягає он в чім:

Кождому відомо, що саранча переважно несе свої яєчка на чистому хоч-би й на твердому місці. Воліє садити на битім твердім шляху, ніж сідати в траві. От сю природну потребу винестись на чистім місці хочуть використати інтересовані кольоністи. По довгих розмовах і розборах справи з усіх боків, було ухвалено що кождий член товариства має виорати і вичистити в себе на шакрі хоч з анкер землі так, щоб по ній можна було пройти плугом без усяких перепон. Така очищена земля має лежати не засіяна аж доти, доки не прийде час коли саранча буде класти свої яйця. Коли час кладення яєць перейде, і саранчі не буде то кожен може з такої землі робити, що йому захочеться.

На що та чиста земля? **Виключно длято го, щоб привабити саранчу, аби там винеслась.**

Навіть, коли-б вона де осілась в инчім місці, старатись її перегнати на чисте, на оране.

Коли вона положить свої яйця і забереться, тоді кожен, у кого на такім чистім пляцу винеслась саранча, мусить її ту землю, кілька разів переорати і заскородити, щоб вивернути яйця на верх... Десять мінут горячого сонця або просто зовнішнього воздуха досить, щоб убити зародок у яйці. Таким чином усі які плуг виверне, пропали і від сонця, не рахуючи того, кілько їх знищить лісове пажерливе птацтво.

Це є певний спосіб нищення в такім разі, коли саранча, виляжеться іменно так, як то вона має звичай вилягатися т. є на чистім виоранім місці.

Коли-б же трапилось що вона відступить від загального права і винесеться десь у траві, де її як яєчка не можна нищити, то в такім разі товариство переймає на себе боротьбу з нею, коли-б вона загрожувала якомусь членові. Т. є. товариство не стане ждати, поки прийдуть з уряду гроші, призначені на закупно бензини, а зараз же спровадить її з приватних склепів, аби в негайній потребі не мучитись з копаннєм ровів та займанням десяток і соток рук коло непотрібної роботи.

Подаю цю нашу ухвалу до друку, аби і другі українські хлібороби взялися до самостійної боротьби з найтяжчим ворогом хлісвої гнізда. Коли вийде ще напишу.

В. Куц.

Неграмотність Московщини.

Як в Московщині нарід інтересується новими подіями, свідчить про це факт, що найбільше ґазети столичні не мають навіть пів міліона читачів. Чотири найбільші большевицькі ґазети, (бо иншим не дозволено виходити) печатаються в такій скількости примірників: »Правда« — 150.000, »Красная Ґазета« 170.000, »Деревенская Комуна« 66.000, »Ізвестя« 53.000.

Треба знати, що й на Україні був і є великий недостаток паперу, більший, чим в Московщині, а мимо того українські ґазети розходились в більшій скількости. »Робітнича Ґазета« печаталась і розходилась у 300.000 примірниках, а »Народна Воля« ще в більшім числі. При тім треба памятати, що етноґрафічна територія України має меньше число населення чим етноґрафічна Московщина. Брак читачів для московських ґазет дасться оправдати хиба лише тим, що люди з Московщини не інтересуються так сучасними подіями, як нарід України, а також тим, що Українець має більший нахил до читання ніж Москаль.

Наслідки большевицької обітниці.

Большевики проповідували мир і зараз воюють на всіх фронтах. Большевики проповідували економічний добробут, а в Петрограді на базарах продають по 100 карбованців фунт людського мяса (факт стверджений медіцінськими повагами А. Г.) Большевики проповідували восьми годинний день. А зараз ввели 12 годинний на протязі 6 день в тиждень. Большевики проповідували свободу націй аж до відірвання; а зараз йдуть на Україну, Естонію, Латвію, і т. д. Большевики кричали: »Долой смертну казнь«., і за скілька місяців розстріляли і замучили в Київі 30.000 робітників та інтеліґентів без суда і слідства. Большевики хотіли знищити капіталістів і утворити цілий кляс міліонерів експропріяторів. Большевики націоналізували банки і руйнували народний добробут. Большевики нищили приватну власність на землю, і утворили цілий кляс дрібних земельних власників в Великоросії так скоро, як про те не мріяв Столипін.

В кождій українській хаті повинна бути часопись „Праця“. Пишіть по ню.

УКРАЇНА, ЛИТВА І ЛОТВІЯ ОБУРЕНІ НА ПОЛЬЩУ.

Домагання поставлені в мировім предложенню совєтам зі сторони Польщі, викликали страшне обурення межи малими народами, що проголосили свою независимість. Дипльомати України, Литви і Лотвії висловлюються з огірченнєм проти цього. Загально говорить ся, що польський апетит зріс від тоді, коли Польща виставила домагання, щоб її звернули краї, що були в її посіданню перед 1773 роком. Колиби сповнити ці польські пляни, то тоді Литва, Україна і Лотвія пропадуть як самостійні держави, а стануть польськими провінціями.

Коли межи Поляками і большевиками прийде до мирових переговорів, то нема найменьшого сумніву, що справа границь згаданих народів буде найтяжшою до полагодження. Польща вправді голосить, що вона обстоює право самовизначення для „малих народів“, щоб мати посередні держави межи собою і Росією, але ці малі народи знають, що це єсть лише підступ Польщі. Вони хотять мати повне право рішати про свою долю без опіки Польщі.

Лікар: Занедужав, кажете, ваш муж сейчас по обіді?
Жінка: Так.
Лікар: А що їв на обід?
Жінка: Мясо.
Лікар: А з апетитом їв?
Жінка: Ні, з капустою.

Оголошеня.

Добра нагода!

Хочете, щоби Ваші просьби (requerimentos) або инші які справи були добре зроблені і приняті, удайтесь до п. Лопатюка В.—Чому? Бо всякі справи могуть лише тоді добре вийти, як Ви представите їх в своїй рідній мові. Папери до урядового шлюбу, режістра дітий уроджених, померших, як і списи майна померших, удайтесь лишень до визше згаданого а будете вдоволені.

Передплачуйте „УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР“!

„УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР“ виходить два рази тижнево з багатим фейлєтоном про події на Україні, та подає найновіщі точні вісти про Велику Україну, Галичину, Закарпаття, Буковину.

„УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР“ доходить до всіх закутин України і заступає народну думку єдиної, самостійної України.

Адреса:

„Ukrainskyj Prapor“
Mariahilferstrasse №. 88a, Zita-Hof
Wien VI.

НАДЗВИЧАЙНА НАГОДА!

Панове купці і рільники!

Продає ся посілість в перворяднім порядку так для годівлі худоби, як для провадженя гандлю вже усталеного і запевненого з добрим відбутом.

Має власности 170 алькерів землї, 100 алк. землї під управу а 70 алк. герви, обгородженої дротом, який відділяє землю управну від пасовиска. 50 штук худоби, 30 коний, 100 свиней до годівлї. Дім новий зі склепом, покритий дахівкою, склад на герву і всякі продукта споживчі, 5 домів для служби, 2 кароси пароконні, при торі колєйовім, 6 кіл. від стації Ребоусас.

Склеп з добрим відбутом, торгуєся товару за 4 — 5 тисяч місячно. Продається з причини перенесеня властителя до Іраті. Ціна приступна для всіх. Проситься зголосити до низше підписаного властителя або до фірми

„Одрецкий і Козакевич“.
в Іраті.
Властитель: Константин Одрецкий.

Лікар і оператор
Др. МИРОСЛАВ ШЕЛІҐОВСКИЙ
Бувший асистент клінік европейських.

CURITYBA, Rua S. Francisco 25.

Лічить після найновійшої системи. — Виконує всякі операції хірурґічні.

Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить лучами „Roentgena“. Посідає власну лябораторію до бадань хемічних і кроскопових, та всяких иньших бадань крови в слабостях внутренних.

Порада листовно і устно. — Мож розмовитись по українськи.

CURITYBA — Rua S. Francisco № 25. — Paraná — Brazil.

Кравчарня „УКРАЇНА“
Василя Маґеровского

Виготовляє всякі убраня від найдорозших до найдешевших: плащі, намітки, маринарки, сподні — взагалі все, що входить в обем кравецтва.

Всякі роботи виконує скоро, совісно — після міри, крою і моди.

Ціни найприступнійші.

Українці! Попирайте завсігди лиш своїх!

ALFAIATARIA „UCRAINA“
de
Basilio Magerovskyi
Papandua Sta. Catharina

Оселя Ґважувіра — Пар
Бразилія.
Найбільший склеп українськ
ІВАНА ШЕРЕМЕТИ.

Поручаєсь всім Українцям с сьвідомого Українця, в котрім дуть ся товари споживчі, знаряд домашнього вжитку. Хто що потр а певно що не пожалуєте, коли с нить обовязок народний:

СВІЙ до СВОГО

Купуєсь збіже і всякі проду кольоніяльні.

Чи Ви вже були коли у склепі
НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що єго отворив єще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стациї зелізничої.

В його склепі знайде кождий Українець найлучший і найдешевший товар. О сім переконаєсь кождий, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора саля повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючі можуть переночувати, або в бараку, або в салях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з єго товару.

Купую герву-матте і иньші продукта кольоніяльні.

До кождого потягу висилаєсь власний віз, а в разї потреби винаймаєсь фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

Український склеп
ХРУНЯ І БРАТА.
в кольонії Вера Ґварані.

Продаємо ріжнородні продукта по найтаньшій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жовтий, сіль мілка і груба, риж, капелюхи суконяні і соломняні, і т. д.

Chrun & Irmão
Vera Guarany — Paulo Frontim, Parana.

ANTONIO REBOUÇAS PARA
Riosinho
CASA DO POVO

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО
В АНТОНІЙО РЕБОУСАС— ПАР

Один з найбільших і найста ших склепів у цілім муні пію Іраті

Продаю товари ріжнородні — я справді хто забажає—ФАЗЕНДА — ЛІЗО— ЗНАРЯДИ домашні, кухон усе, що потрібне до ужитку домо нього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую ге

На складі КАВА — ЦУКОР — споживчі товари. Капелюхи—стріл артикули—окраси зі золота як брош перстені, ланцушки до годинників і Чого Вам треба — купите і буде вдоволені.

Constantino Odreckyi
Antonio Rebouças Parani

УКРАЇНЬСКИЙ СКЛЕП
Івана Мойси

В Марешаль Маллет
ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродає ріжнородні продукта по найтаньшій ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні.

НИКИТИ ДОНЯКА у місті

Він є знаний всім зі свого склепу, що єго отворив єще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стациї зелізничої.

В його склепі знайде кождий Українець найлучший і найдешевший товар. О сім переконаєсь кождий, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора саля повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійший. Переїзджаючі можуть переночувати, або в бараку, або в салях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з єго товару.

Купую герву-матте і иньші продукта кольоніяльні.

До кождого потягу висилаєсь власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

CAIXA POSTAL 246.

MARCA REGISTR.

BEBAM AS CERVEJAS DA ATLANTICA

Atlantica
Luzitana
Curitibana
Porter

TELEPHONE 454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ — ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛЯНТИКИ Т. А.
(ул. Іґвассу — Куритиба) ? ? ?

ПИВА:
ясні:
Атлянтика
Люзитана
Гамбурго
Куритибана
Паранаенсе
темні:
Мюнхен
Кульмбах
Демократа
Портер

НАПИТКИ:
Атлянта
Більц
Вода Столова
Женжібре
ҐАЗОЗИ з:
Цитрини
Абакаші
Черешень
Малин
Помараньч
Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни!

Роздаємо насінє ячменю за контрактом або продаємо вибиране насінє ячменю!

Сухі дріжджи Атлянтики є найлучші і економічні.

Екстракт з солоду, се найлучше лікарство проти кашлю і відновляючий сили.

Продаємо ріжнородні продукта по тапшій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жовтий, сіль мілка і груба, риж, капелюхи суконяні і соломняні, і т. д.

Chrun & Irmão

Vera Guarany — Paulo Frontim, Parana.

Один з найкращих склепів у цілім муні пію Іраті

Продаю товари ріжнородні — як справді хто забажає—ФАЗЕНДА — ЛІЗО—ЗНАРЯДИ домашні, кухонне усе, що потрібне до ужиткоу домашнього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую ге

На складі КАВА — ЦУКОР — споживчі товари. Капелюхи—стріл артикули—окраси зі золота як брош перстені, ланцушки до годинників і Чого Вам треба — купите і буде вдоволені.

Constantino Odreckyi
Antonio Rebouças Paraná

УКРАЇНЬСКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродає ріжнородні продукта по найтаньшій ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні, а найцікавше, що платить дорошe як другі склепарі.

ПП. З КОЛЬОНІЙ

прошу прийти у мій склеп і спробувати, чи те, що кажу, правду кажу? Я сьвідомий, що переконаєтесь, що кажу правду!

João Moisa

Marechal Mallet Paraná

В. КУН І СИН

ІПІРАНҐА ҐВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій склеп при фабриці КАП ФЛЯШКОВИХ, купую всякі продукта краєві, продаж гуртовна і детайлічна

W. KUHN & FILHO

Guajuvira Paraná

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

Одрецький — Козакевич

В

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям з Іраті, як і з подальших околиць, наш склеп, який є завсігди заосмотрений у найріжнорідніші товари так краєві, як і заграничні, найлучшої якости. Великий вибір ріжнородних материй, коців, капелюхів, вовняних пал, хусток, білого полотна, черевики з фабрики Фаворіта, осотові вовняні убраня і многі иньші товари ґалентарийні.

НАЧИНЕ КУХОНЕ — ЗЕЛІЗО.

Має завсігди на складі велику скількість: МУКИ пшеничної житної і кукурудзяної, ЦУКОР жовтий і білий. Каву в зернятах і мелена, СІЛЬ НАФТА, ОЛІЙ, ріжнородні ФАРБИ, КОНСЕРВИ, ГОРІВКА з Моретес, напитки краєві і заграничні.

Скуповуємо герву — віск і мід

ДЛЯ ПП. Каросників є портера, січки і кукурудзи не брак.

Продаж детайлічна і гуртовна

Для прибувших зелізницею нічліг.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА.

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

На услуги Шановної Публики. Телеграфічна адреса: *„Kozak" Iraty.*

Українська печатня в Прудентополи.